

Kohtuasi C-374/22

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

8. juuni 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Conseil d'État (Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

18. mai 2022

Kaebuse esitaja:

XXX

Vastustaja:

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

**CONSEIL D'ÉTAT, SECTION DU CONTENTIEUX ADMINISTRATIF
(BELGIA KÕRGEIMA HALDUSKOHTUNA TEGUTSEVA
RIIGINÕUKOGU HALDUSKOLLEGIUM),**

XI KOJA

OTSUS

nr 253.779, 18. mai 2022

[...]

kohtuasjas:

XXX,

[...]

versus

**le Commissaire général
aux réfugiés et aux apatrides.**

I. Kaebuse ese

1. XXX palub 25. mail 2020 esitatud kassatsioonkaebusega tühistada Conseil du contentieux des étrangers'i (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia) 17. aprilli 2020. aasta kohtuotsus nr 235.262 [...].

II. [...]

[...] [menetlus]

III. Asja arutamisel tähtsust omavad faktilised asjaolud

Kaebaja väidab, et ta on Guinea kodanik. Ta saabus Belgiasse 7. novembril 2007.

Kaebaja esitas esimese rahvusvahelise kaitse taotluse, mis lükati tagasi.

Seejärel esitas ta veel kaks rahvusvahelise kaitse taotlust, mida vastaspool keeldus läbi vaatamast.

29. jaanuaril 2019 esitas kaebaja neljanda rahvusvahelise kaitse taotluse. Selle põhjenduseks viitas kaebaja eelkõige sellele, et ta on isaks kahele Belgias sündinud lapsele, kes on seal pagulaseks tunnistanud nagu ka nende ema.

2. oktoobril 2019 otsustas vastaspool, et see neljas taotlus on vastuvõetamatu.

15. oktoobril 2019 esitas kaebaja selle 2. oktoobri 2019. aasta otsuse peale kaebuse.

17. aprillil 2020 jättis [välismaalaste asjade halduskohus] vaidlustatud otsusega kaebuse rahuldamata.

IV. Esimene väide

Kaebaja esimese väite kohaselt on rikutud „15. detsembri 1980. aasta seaduse välismaalaste riiki sisenemise, riigis viibimise ja sinna elama asumise ning riigist väljasaatmise kohta (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers) [edaspidi „15. detsembri 1980. aasta seadus“ või „välismaalaste seadus“] artikleid 39/65 ja 48/3; [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL], mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, [ELT 2011, L 337, lk 9] artiklit 23; [ELTL] artiklit 288 [...]“.

IV.1. [...] [ei puuduta eelotsuse küsimusi]

IV.2. Teine osa

A. Poolte seisukohad

Kaebaja väidab, et „[...] direktiivi 2011/95 artikli [23 lõige 2] sisaldab liikmesriikide jaoks tulemuse saavutamise kohustust kohandada oma siseriiklikku õigust nii, et [rahvusvahelise kaitse] saaja pereliikmetel oleks õigus nõuda artiklites 24–35 [loetletud] hüvesid“, et „[...] direktiivi [2011/95] artiklit 23 ei ole [...] Belgia õigusesse aga üle võetud, eelkõige pagulaseks tunnistatud alaealise vanemate kasuks (nagu kaebaja)“, et „[...] 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikliga 10 luuakse [...] perekonna taasühinemise õigus teatavate rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmete kasuks, kui nad vastavad seaduses sätestatud tingimustele [...]“, et „ühelt poolt on pereliikme mõiste direktiivi 2011/95 artikli 23 tähenduses laiem kui 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklis 10 osutatud pereliikmete mõiste“, et „näiteks 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 10 § 1 punktis 7 tunnustatakse pagulaseks tunnistatud välismaalase isa õigust perekonna taasühinemisele, kui tegemist on saatjata alaealise välismaalasega“, et „kui laps on saatjaga, nagu taotleja tütre puhul, ei ole perekonna taasühinemise õigust ette nähtud“, et „teisest küljest on 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklites 10 ja 12bis sätestatud perekonna taasühinemise (vastuvõetavuse ja sisulised) tingimused, nii et pagulase õigus perekonnaelule ei ole automaatne“, et „eeltoodust tuleneb, et 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikliga 10 ei võeta direktiivi 2011/95 artiklit 23 täielikult üle“, et „seda ei võeta üle ka 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikliga 9bis“, et „see artikkel käsitleb elamisluba (ja mitte viibimisluba), millel on oma vastuvõetavuse ja sisulised tingimused, mis ei võimalda pereliikmel kasutada eespool nimetatud hüvesid“, et „[...] [...] direktiivi [2011/95] artikli 23 mittetäielik ülevõtmine on piisav, et luua õigus saada rahvusvahelise kaitse seisund“, et „[...] liikmesriigi õigust tuleb tõlgendada kooskõlas direktiivi [2011/95] artikli [23 lõikega 2], et tagada selle soovitatav toime eespool viidatud kohtupraktika kohaselt“, et „[...] direktiivi [2011/95] artikli 23 eesmärk on säilitada pagulase perekonna ühtsus“, et „see eesmärk on juba sätestatud [...] direktiivi [...] põhjendustes [16 ja 18]“, et „Belgia seadusandja ei ole võtnud vastu *sui generis* õigusakti, millega võetakse konkreetselt üle direktiivi 2011/95 artikkel 23, et rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed saaksid nõuda direktiivi 2011/95 artiklites 24–35 osutatud hüvesid“, et „selles kontekstis peab siseriiklik kohus seega tõlgendama rahvusvahelise kaitse üldregulatsiooni, nimelt seaduse artiklit 48/3, direktiivi 2011/95 artiklit 23 arvestades, et tagada selle sätte soovitatav toime“, et „rahvusvahelise kaitse seisundi andmine sellise kaitse saaja pereliikmetele on ainus mehhanism, mis võimaldab [...] säilitada perekonna ühtsus ja pereliikmetel taotleda artiklites 24–35 osutatud hüvesid“, et „[...] need hüved on seotud pagulasseisundi või rahvusvahelise kaitse seisundiga ja on koondatud pealkirja „rahvusvahelise kaitse sisu“ alla“, et „näiteks direktiivi artiklis 24 kohustatakse liikmesriiki „niipea kui võimalik pärast rahvusvahelise kaitse andmist“ andma välja elamisluba“, et „artiklis 25 on sätestatud, et liikmesriik [annab] pagulasseisundi saajatele välja Genfi

konventsiooni lisas sätestatud vormile vastavad reisidokumendid reisimiseks väljaspool nende territooriumi, kui seda ei välista riigi julgeoleku või avaliku korraga seotud kaalukad põhjused“, et „viimatinimetatud hüve on muide kättesaadav üksnes rahvusvahelise kaitse saajatele“, et „[...] [...] vaidlustatud kohtuotsus [, mille kohaselt] „asjaolu, et direktiivi [2011/95] artikli 23 ülevõtmine oli mittetäielik, eeldusel, et see osutub tõeseks, ei ole piisav selleks, et tekitada õigust saada rahvusvahelise kaitse seisund [...] sellise kaitse saaja pereliikmetele“, [...] jätab [...] direktiivi 2011/95 artikli 23 ja [ELTL] artikli 288 ilma soovitatavast toimest“, [...], et „kuna direktiivi artikkel 23 ei ole täielikult üle võetud, tuleb 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklit 48/3 tõlgendada kooskõlas direktiivi artikliga 23, et järgida asutamislepingu artiklit 288“, et „kui siseriiklikku õigust ei ole nii korraldatud, et pagulase pereliikmetel oleks õigus nõuda artiklis 23 [loetletud] hüvesid, on kohtud kohustatud võtma kõik vajalikud meetmed, et saavutada direktiivis ettenähtud tulemus“, et „ainus viis selle tulemuse saavutamiseks, st lapspagulase perekonna ühtsuse säilitamiseks, võimaldades tema isal nõuda teatavaid hüvesid, sealhulgas reisidokumendi andmist, on anda sellele isale tuletatud rahvusvaheline kaitse“, [...]. [kordused või ebaolulised kaalutlused]

Vastaspool märgib vastuses, et „[...] [kaebaja] ei märgi, miks välismaalaste asjade halduskohus ei võinud õiguspäraselt järeldada Euroopa Liidu Kohust järgides, et direktiivi [2011/95] artikkel 23 ei puuduta rahvusvahelise kaitse seisundi andmist, vaid üksnes selle direktiivi artiklites 24–35 sätestatud hüvede andmist“, et „kui kaebaja väidab, et artikli 23 mittetäielik ülevõtmine on piisav, et luua õigus rahvusvahelise kaitse seisundi saamisele, siis ei esita ta ühtegi asjakohast argumenti, mis näitaks, et selle sätte eesmärk on anda rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele rahvusvahelise kaitse seisund ja mitte ainult direktiivi [2011/95] artiklites 24–35 osutatud hüvesid“, et „selle direktiivi artikkel 3 võimaldab liikmesriigil näha „soodsama normi“ [abil] ette rahvusvahelise kaitse laiendamist pereliikmele“, et „see võimalus ei ole piisav selleks, et luua õigus, mida isikud võiksid nõuda, kui riik ei ole seda [võimalust] kasutanud“, et „Belgia ei ole võtnud vastu soodsamaid norme [...]“, et „kui kaebaja leiab, et direktiivi [2011/95] artiklit 23 ei ole Belgia õigusesse nõuetekohaselt üle võetud, siis ei ole tal võimalik esitada selle kohta oma argumente välismaalaste asjade halduskohtule, mis igal juhul ei ole pädev otsustama selle direktiivi artiklites 24–35 nimetatud hüvede andmise või mitteandmise üle ja selle üle, kas nimetatud artikli 23 ülevõtmine oli täielik või mitte“, et „välismaalaste asjade halduskohtus ei saa liidu õiguse esimusel ja tõlgenduspõhimõtetel põhinevaid argumente kasutades endale võtta pädevusi, mida tal ei ole“, et „välismaalaste asjade halduskohus otsustas õiguspäraselt, et lapse huvide ja kaebaja perekonnaelu austamise arvesse võtmine ei võimalda igal juhul anda rahvusvahelise kaitse saaja perekonnaliikmele õigust saada temaga samasugust seisundit [...]“.

Kaebaja märgib repliigis, et „vastustaja soovib direktiivi artikli 23 puhul sellist lähenemist, mis jätab selle sätte ilma igasugusest soovitatavast toimest ja tõhususest“, et „kõne all ei ole direktiivi artikli 23 vahetu õigusmõju (ja seega Belgia õigusesse üle võtmata jäetud Euroopa õigusnormide otsene mõju), vaid just

siseriikliku õiguse kooskõlaline tõlgendamine seda artiklit 23 arvesse võttes, et tagada selle soovitatav toime“, et „see, et kaebajat suunatakse pöörduma paljude institutsioonide ja kohtute poole selleks, et individuaalselt teostada direktiivi [2011/95] artiklites 24–35 osutatud õigusi, mida Euroopa seadusandja pidas „rahvusvahelise kaitse sisuks“, jätab direktiivi 2011/95 artikli 23 ilma selle soovitatavast toimest ja ei täida selgelt direktiivi eesmärki (mille hulgas on pagulase perekonna ühtsuse säilitamine ja lapse huvide arvesse võtmine)“, et „artikli 23 mittetäielik ülevõtmine toob kaasa selle, et lapspagulane satub ebakindlasse olukorda, kui tema vanem ei saa seisundit, mis tagab talle direktiivi artiklites 24–35 [loetletud] hüved (sealhulgas õiguse elamisloale, aga ka juurdepääsu tööturule, haridusele, tervishoiule, majutusvõimalustele...)“, et „mis puudutab välismaalaste asjade halduskohtu pädevusi, siis 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklis 39/2 on sätestatud, et halduskohus võib muuta vaidlustatud otsust“, et ta „on seega täielikult pädev andma taotlejale taotletud pagulasseisundi“, et ta „peab lisaks sellele Euroopa Kohtu sõnade kohaselt tõlgendama riigisisest õigust „võimalikult suures ulatuses asjaomase direktiivi sõnastust ja eesmärki arvestades, et saavutada direktiiviga silmas peetud tulemus ning seeläbi täita ELTL artikli 288 kolmanda taande nõudeid“, et „Euroopa Kohus [on täpsustanud], et siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise nõue on omane EL-i toimimise lepinguga loodud süsteemile, kuna see võimaldab siseriiklikel kohtutel oma pädevuse piires tagada liidu õiguse tõhusa toime“, et „tuletatud pagulasseisundi andmine on lisaks täielikult kooskõlas liidu õigusega ([4. oktoobri 2018. aasta] kohtuotsus [Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801])“, et „taotleja taunib asjaolu, et lapse huve ja alaealise pagulasseisundi tõhusust hinnatakse (vastustaja ja välismaalaste asjade halduskohtu poolt) taaskord vähetähtsana, ilma et seda huvi peetaks eelkõige silmas“, et „kaebaja [...] rõhutab, et esitatud eelotsuse küsimused on asjakohased“, et need „on tegelikult erinevad küsimustest, mille kohta tehti kohtuotsus Ahmedbekova“. [kordused või ebaolulised kaalutlused]

Pooltelt küsiti kohtuistungil, kas direktiivi [2011/95] artikkel 23 on kaebaja olukorra suhtes kohaldatav, kuivõrd sama direktiivi artikli 2 [punktist j] tuleneb, et rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed [...] kuuluvad [selle] direktiivi [...] / [...] kohaldamisalasse, „eeldusel et perekond oli juba olemas päritoluriigis“, ja kuivõrd kaebaja selgitustest nähtub, et tema perekonda ei olnud juba olemas päritoluriigis, vaid see loodi Belgias, kuna tema lapsed on seal sündinud.

Kaebaja väitis sisuliselt, et tema perekond ei ole loodud päritoluriigis, et ta ei kuulu direktiivi [2011/95] materiaalsesse kohaldamisalasse selle kitsas tähenduses, et ta tugines siiski sellele, et tema lapsed on tema ülalpeetavad, et talle rahvusvahelise kaitse andmine on tema laste huvides, et pereliikmete mõistet direktiivi [2011/95] tähenduses on vaja laiendada vastavalt selle põhjendustele 18, 19 ja 38, et võtta arvesse laste huve ja ülalpidamissuhet. [...].

Vastaspool väitis sisuliselt, et direktiivi [2011/95] artikli 2 [punkti] j ja artikli 23 koos lugemise tulemusena jäetakse artikli 23 kohaldamisalast välja sellise perekonna liikmed, mis [ei ole] loodud päritoluriigis, et põhjendused 18, 19 ja 38 ei [saa] seda järeldust muuta, et isegi kui pereliikme mõistet laiendada, eeldab see,

et perekond [oli] loodud päritoluriigis, et see ei ole käesoleval juhul nii, et kui põhjendustes 18, 19 ja 38 nõutakse lapse huvide arvestamist, siis on see mõeldud liikmesriikidele direktiivi tõlgendamiseks, kuid see ei saa olla vastuolus artikli 2 [punkti] j selge sõnastusega ega õigustada artikli 23 kohaldamist.

B. Hinnang

[...] [ei ole asjakohane]

Direktiivi [2011/95] artiklis 23 on sätestatud:

- „1. Liikmesriigid tagavad võimaluse perekonna ühtsuse säilitamiseks.
2. Liikmesriigid tagavad rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele, kes individuaalselt ei kvalifitseeru sellisele kaitsele, õiguse nõuda artiklites 24–35 osutatud hüvesid siseriikliku korra kohaselt ja niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas pereliikme isikliku õigusliku seisundiga. [...]

[...]“ [ei ole asjakohane].

Rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed on määratletud eespool nimetatud direktiivi artikli 2 [punktis] j, milles on täpsustatud, et:

„[...] kasutatakse järgmisi mõisteid: [...] „pereliikmed“ – järgmised rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed, kes viibivad seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega samas liikmesriigis, eeldusel et perekond oli juba olemas päritoluriigis:

- [...] [ei ole asjakohane]
- asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt rahvusvahelise kaitse saaja eest vastutav isa, ema või mõni teine täisealine isik, kui kõnealuse kaitse saaja on alaealine ja ei ole abielus;“.

Üks direktiivi [2011/95] artiklites 24–35 viidatud hüvedest, mille andmine on sätestatud artikli 23 [lõikes 2], on artiklis 24 sätestatud elamisloa väljastamine. Vastaspool ei vaidlusta, et Belgia õigus ei näe vastavalt sellele, kuidas direktiiv [2011/95] on üle võetud, kaebajale tema olukorras ette elamisõiguse andmist. Kaebaja on isaks kahele alaealisele lapsele, kes on sündinud Belgias ja kes on seal pagulasteks tunnistatud. Perekond [on seega] loodud Belgias ja seda ei olnud olemas juba päritoluriigis.

[15. detsembri 1980. aasta] seaduse artikli 10 § 1 esimese lõigu punktis 7 on elamisõigus ette nähtud „artikli 48/3 tähenduses pagulaseks tunnistatud või täiendava kaitse saanud välismaalase isale ja emale, kes tulevad tema juurde elama, tingimusel, et see isik on alla 18-aastane ja sisenes Belgia Kuningriiki ilma, et teda oleks saatnud täisealine välismaalane, kes on tema eest seaduse järgi vastutav, ja et selline isik ei võtnud teda seejärel tegelikult oma hoole alla või et ta jäi pärast Belgia Kuningriiki sisenemist üksi“. Seda sätet ei kohaldata kaebaja

suhtes, kuna tema alaealised lapsed ei ole Belgiasse saabunud ilma nende eest vastutava täisealise välismaalasest saatjata.

Conseil d'État¹ (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) tekib küsimus, kas direktiivi [2011/95] artikkel 23 on kohaldatav kaebaja olukorrale, arvestades, et sama direktiivi artikli 2 [punktist] j tuleneb, et rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed [...] kuuluvad direktiivi 2011/95/EL kohaldamisalasse [...], „eeldusel et perekond oli juba olemas päritoluriigis“. [...] [kordused]

Seetõttu tuleb Euroopa Liidu Kohtult küsida eelotsust selle kohta, kas direktiivi [2011/95] artiklit 23 kohaldatakse kaebaja olukorrale. Tuleb esitada [kaks esimest] küsimust [, mis on esitatud resolutsioonis]

– [...] [kahe esimese küsimuse tekst]

Kui Euroopa Liidu Kohus peaks nendele küsimustele vastama, et direktiivi [2011/95] artikkel 23 on kaebaja olukorrale kohaldatav, siis väidab kaebaja sisuliselt, et kuna seda sätet ei ole Belgia õigusesse nõuetekohaselt üle võetud, on sellel vahetu õigusmõju, mis tähendab, et Belgia on kohustatud andma talle rahvusvahelist kaitset. Kaebaja kinnitab samal ajal, et siseriiklikku õigust tuleb kohaldada kooskõlas Euroopa Liidu õigusega ja et direktiivi [2011/95] üle võtmata jäetud artikli 23 soovitava toime tagamiseks tuleb 15. detsembri 1980. aasta seaduse pagulasseisundi andmist käsitlevat artiklit 48/3 tõlgendada nii, et see võimaldab talle anda rahvusvahelist kaitset.

Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) leiab kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuse tegemiseni käesolevas kohtuotsuses esitatud eelotsuse küsimuste kohta, et direktiivi [2011/95] artikkel 23 ei näi panevat kohustust anda rahvusvahelist kaitset selles direktiivis osutatud rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele. See säte näib sätestavat ainult artiklites 24–35 osutatud hüvede andmise pereliikmetele, kes individuaalselt ei täida sellise kaitse saamise tingimusi. Lisaks sellele ei paku 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikkel 48/3 võimalust anda rahvusvahelist kaitset sellistele isikutele nagu kaebaja, kes individuaalselt ei täida selle saamise tingimusi. Seega on 15. detsembri 1980. aasta seaduse artikli 48/3 tõlgendus, millele kaebaja tugineb ja mille kohaselt võiks talle selle sätte alusel anda rahvusvahelist kaitset, *contra legem* tõlgendus.

Conseil d'État^{le} (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) tundub kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuse tegemiseni käesolevas kohtuotsuses esitatud eelotsuse küsimuste kohta, et kui direktiivi [2011/95] artiklit 23 kohaldataks kaebaja suhtes ja sellel oleks ülevõtmata jätmise tõttu vahetu õigusmõju, võiks kaebaja nõuda seda, mis näib olevat ette nähtud artiklis 23, nimelt artiklites 24–35 nimetatud hüvede ja eelkõige artiklis 24 sätestatud elamisloa andmist, mis võimaldaks tal koos oma perekonnaga Belgias seaduslikult elada. Teisalt ei näi direktiivi [2011/95] artikli 23 vahetu õigusmõju tähendavat, et kaebajale antakse

seada, mida selles sättes ei näi olevat ette nähtud, nimelt rahvusvahelist kaitset, kui kaebaja ei vasta individuaalselt selle saamiseks vajalikele tingimustele.

Kuna Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) teeb otsuse viimase kohtuastmena, peab ta küsima Euroopa Liidu Kohtult otsust direktiivi [2011/95] artikli 23 võimaliku vahetu õigusemõju ja sellest tulenevate tagajärgede kohta, nagu on taotlenud kaebaja.

Seega tuleb esitada [kolmas ja neljas] küsimus [, mis on esitatud resolutsioonis]

- [...] [kolmanda ja neljanda küsimuse tekst]

See küsimus [on resolutsioonis esitatud viies küsimus]

- [...] [viienda küsimuse tekst]

V. Teine väide

A. Poolte seisukohad

Kaebaja teise [väite] kohaselt on rikutud „15. detsembri 1980. aasta seaduse [...] artikleid 39/65 ja 48/3 ning artikli 57/1 § 4; direktiivi 2011/95 [...] artikleid 20 ja 23; Euroopa inimõiguste konventsiooni [edaspidi „EIÕK“] artiklit 8; Euroopa Liidu põhiõiguste harta [edaspidi „harta“] artikleid 7 ja 24; ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklit 3 [...]“.

Kaebaja väidab, et „ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklis 3 kasutusele võetud lapse parimate huvide mõiste sisaldub ka [...] direktiivi 2011/95 artikli [20 lõikes 5] ja [harta] artiklis 24“, et „küsimuse all on ka taotleja pereelu tema tütreaga, kes on Belgias pagulaseks tunnistanud, mis on kaitstud [EIÕK] artikliga 8 ja harta [artikliga] 7“, et „mis tahes vastuse puhul leiab välismaalaste asjade halduskohus, et ta ei näe, kuidas „lapse parimate huvide arvessevõtmine oleks piisav, et anda rahvusvahelise kaitse saaja ülenejale sugulasele õigus saada temaga sama kaitset““, et „ei vastaspool ega [välismaalaste asjade halduskohus] ei pea eelkõige silmas taotleja tütre huve“, [et] „liidu teisese õiguse aktiga ette nähtud liikmesriigi pelk võimalus võib muutuda sama liikmesriigi tegelikuks kohustuseks, et tagada [hartas] sätestatud põhiõiguste austamine [...]“ [...] et „[...] isegi kui direktiivi 2011/95 artiklis 23 ei ole sätestatud formaalset kohustust anda pagulaseks tunnistatu vanemale sama rahvusvahelise kaitse seisundit, tuleneb see kohustus koostoimes direktiivi 2001/95 artiklitest 20 ja 23, kui neid lugeda harta artikleid 7, 18 ja 24, Euroopa inimõiguste konventsiooni [artiklit] 8 ja ÜRO lapse õiguste konventsiooni [artiklit] 3 arvesse võttes“, et „Belgia õiguse hetkeolukorras, mis ei võimalda taotlejale perekonna taasühinemist tema tütreaga, [pidi] [välismaalaste asjade halduskohus] [...] tasakaalustatult ja mõistlikult hindama kõiki käesoleva juhtumi aktuaalseid ja tähtsust omavaid asjaolusid, võttes arvesse kõiki asjassepuutuvaid huve ja eeskätt asjaomase lapse parimaid huve“, et „[...] lapse parimate huvide arvessevõtmine võib olla piisav, et anda

alaealise rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmele õigus saada temaga sama seisund“, et „lapse parimad huvid on tegelikult tõlgendamisreegel, millest välismaalaste asjade halduskohus peab direktiivi artikli 23 kohaldamisel juhinduma“, et „vaidlustatud kohtuotsus rikub [...] direktiivi 2011/95 artikleid 20 ja 23, harta [artikleid] 7 ja 24, [EIÕK] [artiklit] 8 ja ÜRO lapse õiguste konventsiooni [artiklit] 3“ [...] [kordused või ebaolulised kaalutlused]

– [...] [kuuenda küsimuse tekst].

Vastuseks väidab vastaspool, et [...] [kordused] „[...]ainsad artiklist 23 tulenevad kohustused olid direktiivi [2011/95] artiklites 24–35 osutatud hüvede andmine ja mitte rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele rahvusvahelise kaitse seisundi andmine“, et „[...] välismaalaste asjade halduskohtult ei saa nõuda rahvusvahelise kaitse seisundi andmist direktiivi artikli 23 alusel, kui see säte seda ette ei näe“, et „[...] välismaalaste asjade halduskohus leidis õiguspäraselt, et asjaolu, et direktiivi [2011/95] artikli 23 ülevõtmine oli mittetäielik, eeldusel, et see osutub tõeseks, ei ole piisav selleks, et tekitada õigust saada rahvusvahelise kaitse seisund sellise kaitse saaja pereliikmetele“, et „[...] Euroopa Kohus on juba otsustanud direktiivi [2011/95] artikli 23 kohaldamisala kohta ja asjaolu, et see artikkel on Belgia õigusesse ebatäielikult üle võetud, ei saa mingil juhul kaasa tuua rahvusvahelise kaitse seisundi andmist kaebajale“, [...] [kordused või ebaolulised kaalutlused]

Kaebaja märgib repliigis [...], et „[...] nii ÜRO kui ka Euroopa Liit ja Belgia seadusandja peavad eelkõige silmas pidama lapse parimaid huve; see tähendab, et liikmesriigid peavad liidu õiguse rakendamisel tasakaalustatult ja mõistlikult hindama kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid ja huve“ [vt eelkõige 26. märtsi 2019. aasta kohtuotsus SM (Alžeeria kafalah’ režiimi all kasuperekonda paigutatud laps), C-129/18, EU:C:2019:248], [milles] Euroopa Kohus tõlgendas seoses lapse parimate huvidega muu pereliikme mõistet laialt – aga ka väga hiljutine 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine laps), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577]; liidu teise õiguse aktiga ette nähtud liikmesriigi pelk võimalus võib muutuda sama liikmesriigi tegelikuks kohustuseks, et tagada Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõiguste austamine“, [...] [kordused]

B. Hinnang

[...] [ei ole asjakohane]

Kaebaja väidab teise väitega sisuliselt, et direktiivi [2011/95] artiklis 20 nimetatud lapse parimate huvide ja perekonnaelu austamise arvesse võtmine tähendab seda, et selle direktiivi artikli 23 alusel tuleb anda rahvusvaheline kaitse Belgias pagulaseks tunnistatud ja seal sündinud laste isale, isegi kui see isa individuaalselt ei täida rahvusvahelise kaitse saamise tingimusi.

Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) leiab kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuse tegemiseni käesolevas kohtuotsuses esitatud eelotsuse küsimuste kohta, et [see ei näi olevat nii] [...]. [kordused]

Kui eeldada, et direktiiv [2011/95] on kohaldatav Belgias pagulaseks tunnistatud ja seal sündinud laste isa suhtes, näib direktiivi [2011/95] artiklis 20 osutatud lapse parimate huvide ja perekonnaelu austamise arvesse võtmise tagamine olevat võimalik talle elamisloa andmisega, mis võimaldab sellel isal seaduslikult Belgias elada koos oma perega, ilma et talle oleks vaja anda rahvusvahelist kaitset, kuivõrd ta individuaalselt ei täida selle saamise tingimusi. Kui Euroopa Liidu Kohus peaks vastama, et direktiivi 2011/95/EL artikkel 23 on kaebaja suhtes kohaldatav ja et selle sätte puuduliku ülevõtmise tõttu on sellel vahetu õigusmõju, siis saaks kaebaja nõuda Belgia riigilt artiklites 24–35 viidatud hüvesid, sealhulgas elamisluba, mis võimaldaks tal seaduslikult Belgias elada koos oma perega.

Kuna Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) teeb otsuse viimase kohtuastmena, peab ta küsima Euroopa Liidu Kohtult, nagu on taotlenud kaebaja, kas direktiivi 2011/95/EL artiklis 20 sätestatud lapse parimate huvide ja perekonnaelu austamise arvesse võtmine tähendab seda, et selle direktiivi artikli 23 alusel tuleb anda rahvusvaheline kaitse Belgias pagulaseks tunnistatud ja seal sündinud laste isale, isegi kui see isa individuaalselt ei täida rahvusvahelise kaitse saamise tingimusi.

Seetõttu tuleb esitada kaebaja soovitud küsimus. See küsimus [on resolutsioonis esitatud kuues küsimus].

- [...] [kuuenda küsimuse tekst]

NENDEL PÕHJUSTEL

CONSEIL D'ÉTAT (BELGIA KÕRGEIMA HALDUSKOHTUNA TEGUTSEV RIIGINÕUKOGU) OTSUSTAB:

[...]

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse [ELTL] artikli 267 [kolmanda lõigu] alusel järgmised eelotsuse küsimused:

- Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, artikli 2 punkti j ja artiklit 23 tuleb tõlgendada nii, et neid kohaldatakse kahe Belgias sündinud ja seal pagulaseks tunnistatud lapse isa suhtes, samas kui eespool viidatud artikli 2 punktis j on täpsustatud, et rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed

kuuluvad direktiivi 2011/95/EL kohaldamisalasse, „eeldusel et perekond oli juba olemas päritoluriigis“?

- Kas kaebaja poolt kohtuistungil viidatud asjaolu, et tema lapsed on tema ülalpeetavad ja et kaebaja sõnul on talle rahvusvahelise kaitse andmine tema laste parimates huvides, tähendab direktiivi 2011/95/EL põhjendusi 18, 19 ja 38 arvesse võttes, et direktiivis 2011/95/EL sätestatud rahvusvahelise kaitse saaja perekonnaliikmete mõistet tuleks laiendada nii, et see hõlmaks ka perekonda, mis ei ole loodud päritoluriigis?
- Kui kahele esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis kas direktiivi 2011/95/EL artikkel 23, mida ei ole Belgia õigusesse üle võetud, et näha ette elamisloa või rahvusvahelise kaitse andmine Belgias pagulaseks tunnustatud ja seal sündinud laste isale, võib omada vahetut õigusmõju?
- Kui vastus on jaatav, siis kas direktiivi 2011/95/EL artikkel 23 annab ülevõtmata jätmise tõttu Belgias pagulaseks tunnustatud ja seal sündinud laste isale õiguse nõuda artiklites 24–35 sätestatud hüvesid, sealhulgas elamisluba, mis võimaldab tal seaduslikult Belgias elada koos oma perega, või õiguse saada rahvusvahelist kaitset isegi siis, kui see isa individuaalselt ei täida rahvusvahelise kaitse saamise tingimusi?
- Kas kvalifikatsioonidirektiivi artikli 23 soovitatav toime koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklite 7, 18 ja 24 ning kvalifikatsioonidirektiivi põhjendustega 18, 19 ja 38 nõuab liikmesriigilt, kes ei ole kohandanud oma siseriiklikku õigust nii, et sellise seisundiga isikute pereliikmetel [selle direktiivi artikli 2 punkti j tähenduses või kelle puhul esineb individuaalne ülalpidamissuhe] oleks õigus nõuda teatavaid hüvesid, kui nad individuaalselt ei täida selle seisundi saamise tingimusi, seda, et ta tunnustaks nende pereliikmete õigust tuletatud pagulasseisundile, et nad saaksid nõuda neid hüvesid perekonna ühtsuse säilitamiseks?
- Kas kvalifikatsioonidirektiivi artikkel 23 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklite 7, 18 ja 24 ning kvalifikatsioonidirektiivi põhjendustega 18, 19 ja 38 nõuab liikmesriigilt, kes ei ole kohandanud oma siseriiklikku õigust nii, et pagulaseks tunnustatud isiku vanematel oleks õigus nõuda direktiivi artiklites 24–35 sätestatud hüvesid, seda, et nad võimaldaksid nendel vanematel saada tuletatud rahvusvahelist kaitset, et pidada eelkõige silmas lapse parimaid huve ja tagada lapse pagulasseisundi tõhusus?

[...]

[menetlus ja kohtukoosseis]

TÖÖDOKUMENT